Euroopa Parlament
2024-2029

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2025/2014(INI)

26.5.2025

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saajad: arengukomisjon ning keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjon

kestliku arengu eesmärkide rakendamise ja täitmise kohta 2025. aasta kõrgetasemelist poliitilist foorumit silmas pidades
(2025/2014(INI))

Arvamuse raportöör: Lina Gálvez

PA_NonLeg

MUUDATUSETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon esitab arengukomisjonile ning keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjonile kui vastutavatele komisjonidele järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 1 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse oma 24. juuni 2021. aasta resolutsiooni seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste olukorra kohta ELis seoses naiste tervisega[1a],
	[1a] ***ELT C 81, 8.2.2022, lk 43.***

Muudatusettepanek 2

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 2 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse oma 11. aprilli 2024. aasta resolutsiooni abordiõiguse lisamise kohta Euroopa Liidu põhiõiguste hartasse[1a],
	[1a] ***ELT C, C/2025/1279, 13.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1279/oj.***

Muudatusettepanek 3

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 3 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse komisjoni naiste õiguste ELi tegevuskava,

Muudatusettepanek 4

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 4 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse 1994. aastal Kairos toimunud rahvastiku ja arengu rahvusvahelist konverentsi ning selle tegevusprogrammi ja läbivaatamiskonverentside tulemusi,

Muudatusettepanek 5

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 5 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse 2015. aasta Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning selle läbivaatamise konverentside tulemusi,

Muudatusettepanek 6

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 6 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse organisatsiooni Equal Measures 2030 aruannet „Findings from the 2024 SDG Gender Index – A gender equal future in crisis?“ („Kestliku arengu eesmärkide 2024. aasta soolise võrdõiguslikkuse indeksi tulemused – Kas sooliselt võrdõiguslikku tulevikku ähvardab kriis?“),

Muudatusettepanek 7

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 7 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse ÜRO Soolise Võrdõiguslikkuse ja Naiste Õiguste Edendamise Agentuuri, ÜRO Arenguprogrammi, ÜRO Rahvastikufondi, UNICEFi ja Maailma Toiduprogrammi 2024. aasta ühisaruannet „Are we getting there? A synthesis of the UN evaluations of SDG 5“ (Kas me saavutame eesmärgi? ÜRO kestliku arengu eesmärgi nr 5 hindamiste kokkuvõte),

Muudatusettepanek 8

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 8 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni 2015. aasta vabatahtlikke suuniseid säästva väikesemahulise kalapüügi säilitamiseks toiduga kindlustatuse ja vaesuse kaotamise kontekstis, sealhulgas nende 8. peatükki soolise võrdõiguslikkuse ja võrdsuse kohta,

Muudatusettepanek 9

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 31 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse oma 19. detsembri 2024. aasta soovitust nõukogule ELi prioriteetide kohta ÜRO naiste staatuse komisjoni 69. istungjärguks[1a]***,***
	[1a] ***ELT C, C/2025/1971, 11.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1971/oj.***

Muudatusettepanek 10

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 55 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse komisjoni 2024. aasta märtsi aruannet „Üheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta“,

Muudatusettepanek 11

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 55 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi aruannet „Gender Equality Reports 2023 – Towards a green transition in transport and energy“ (ELi soolise võrdõiguslikkuse aruanded 2023 – Rohepöörde suunas transpordi- ja energiasektoris),

Muudatusettepanek 12

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus B a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Ba. arvestades, et 2024. aasta ülemaailmse rahuindeksi kohaselt on ülemaailmse rahu keskmine tase langenud 0,56 %, mis on viies aasta järjest, mil see on halvenenud; seda suundumust silmas pidades tuleks kestliku arengu eesmärk nr 16 lisada põhjaliku analüüsi, et tegeleda kogu maailmas järjest enam rahu ja julgeolekut ohustavate probleemidega;

Muudatusettepanek 13

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus B b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Bb. arvestades, et inimkaubanduse üha suurem levik on jätkuvalt tõsine oht ülemaailmsele rahule ja julgeolekule; arvestades, et kestliku arengu eesmärgi nr 16 raames on oluline suurendada rahvusvahelist koostööd ja tugevdada täitmise tagamise mehhanisme, et võidelda inimkaubanduse võrgustike vastu ning kaitsta ohvreid ja inimõigusi;

Muudatusettepanek 14

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus C

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
C. arvestades, et praegu on kestliku arengu eesmärkide puhul iga-aastane investeeringute puudujääk 4 triljonit USA dollarit; arvestades, et madala ja keskmise sissetulekuga riikide kõrge võlatase on takistuseks kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks vajalike investeeringute tegemisel;	C. arvestades, et praegu on kestliku arengu eesmärkide puhul iga-aastane investeeringute puudujääk 4 triljonit USA dollarit; arvestades, et madala ja keskmise sissetulekuga riikide kõrge võlatase***, mida soodustavad mõnede finantseerimisasutuste programmid,*** on takistuseks kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks vajalike investeeringute tegemisel; ***arvestades, et see on seotud ka kasvava vaesuse määraga; arvestades, et vaesus, humanitaarkriisid, kliimamuutused, konfliktid, äärmuslus, terrorism, sõjad ja toidunappus mõjutavad ebaproportsionaalselt naisi ja tütarlapsi kogu maailmas; arvestades, et seetõttu on ka lapsed haavatavamad; arvestades, et eeldatavasti suureneb sooline vaesuse süvik 2030. aastaks, kuna naised moodustavad maailma äärmiselt vaestest inimestest endiselt enamiku;***

Muudatusettepanek 15

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus C a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Ca. arvestades, et soolise võrdõiguslikkuse rahastamise nappus on soolise võrdõiguslikkuse tulemuste saavutamisel peamine takistus; arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on kestlikkuse, jõukuse, sotsiaalse õigluse, rahu ja inimarenguga seotud lubaduste täitmisel väga oluline; arvestades, et sisukad ja püsivad finantskohustused ning tugevamad eelarvestamise protsessid on väga olulised, et toetada õigusaktide, poliitika ja soo aspekti arvestavate teenuste rakendamist, et edendada soolist võrdõiguslikkust kõigi kestliku arengu eesmärgi nr 5 alaeesmärkide puhul[1a];
	[1a] Equal Measures 2030, „Findings from the 2024 SDG Gender Index – A gender equal future in crisis?“, https://equalmeasures2030.org/wp-content/uploads/2024/09/EM2030_2024_SDG_Gender_Index_EN_digital.pdf.

Muudatusettepanek 16

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus C b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Cb. arvestades, et naistevastane vägivald kõigis oma vormides (füüsiline, seksuaalne, psühholoogiline, majanduslik ja küberkujul) on inimõiguste rikkumine, naiste äärmuslik diskrimineerimine ja üks suurimaid takistusi soolise võrdõiguslikkuse saavutamisel; arvestades, et sooline vägivald tuleneb võimu ebavõrdsest jaotusest sugude vahel, patriarhaalsetest struktuuridest ja soostereotüüpidest, mis on viinud meeste domineerimiseni naiste üle ja naiste diskrimineerimiseni meeste poolt ning see võib esineda eri kujul, intensiivsusega ja vormis; arvestades, et soolisest vägivallast

	vaba ühiskonda tuleb pidada soolise võrdõiguslikkuse absoluutseks eeltingimuseks;

Muudatusettepanek 17

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 1

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. kinnitab veel kord, et peab äärmiselt oluliseks kõigi kestliku arengu eesmärkide õigeaegset ja täies ulatuses saavutamist;	1. kinnitab veel kord, et peab äärmiselt oluliseks kõigi kestliku arengu eesmärkide õigeaegset ja täies ulatuses saavutamist ***kõigis liikmesriikides ja kogu maailmas ELi välistegevuse kaudu***;

Muudatusettepanek 18

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 1 – alapunkt a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	a) rõhutab, et EL on teinud kestliku arengu eesmärgi nr 1 saavutamisel mõõdukaid edusamme, kuid et naised on endiselt suuremas vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus;

Muudatusettepanek 19

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 1 – alapunkt b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	b) väljendab muret kestliku arengu eesmärgi nr 2 pärast ELis, kuna naiste ja laste kasvav rasvumise määr on märk valest toitumisest;

Muudatusettepanek 20

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 1 – alapunkt c (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	c) on äärmiselt mures naiste olukorra pärast ELis seoses kestliku arengu eesmärgiga nr 7, kuna naised seisavad väiksema sissetuleku tõttu suurema tõenäosusega silmitsi energiaostuvõimetusega; 9,8 % naistest ja 8,7 % meestest ei suutnud 2022. aastal oma kodu piisavalt kütta, ning seda süvendas energiakriis; väljendab heameelt komisjoni teatise üle taskukohase energia kohta[1a]; kutsub komisjoni ja kaasseadusandjaid üles protsessi kiirendama, et tagada kiire juurdepääs taskukohasele energiale;
	[1a] Taskukohase energia tegevuskava. Energialiidu tõelise väärtuse ärakasutamine taskukohase tõhusalt toodetud puhta energia tagamiseks kõikidele eurooplastele (COM(2025)0079).

Muudatusettepanek 21

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 1 – alapunkt d (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	d) rõhutab, et kestliku arengu eesmärk nr 11 on ELis endiselt saavutamata, kuna naised elavad sagedamini halbades tingimustes (2022. aastal 4,6 % võrreldes 4,0 %-ga meeste puhul) ning sõltuvad rohkem ühistranspordist, kus esineb endiselt turvalisusprobleeme;

Muudatusettepanek 22

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 2

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. peab kahetsusväärseks, et ülemaailmne kogukond on kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimisest ja kestliku arengu eesmärkide saavutamisest väga kaugel;	2. peab kahetsusväärseks, et ülemaailmne kogukond on kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimisest ja kestliku arengu eesmärkide saavutamisest väga kaugel ***ning et edusammudes teatavate kestliku arengu eesmärkide saavutamisel on toimunud tagasiminek***; ***rõhutab riikide ja piirkondade vahelisi ja -siseseid erinevusi mitmesugustes küsimustes, nagu sooline ebavõrdsus; peab kahetsusväärseks Ameerika Ühendriikide Rahvusvahelise Arengu Ameti (USAID) rahastamise tühistamist ja tunnistab selle laastavat mõju ülemaailmse kogukonna püüdlustele kestliku arengu eesmärkide alaeesmärkide saavutamiseks, eelkõige kestliku arengu eesmärgi nr 5 puhul;***

Muudatusettepanek 23

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 2 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	2a. nõuab, et EL täidaks omale võetud kohustust kohaldada soolõimet ja valdkonnaülest perspektiivi kõigis ELi poliitikavaldkondades ja kogu rahastamises; peab kahetsusväärseks, et kogu maailma riikides puudub endiselt 44 % andmetest, mida on vaja kestliku arengu eesmärgi nr 5 jälgimiseks, ja üle 80 %-l riikidest puuduvad andmed vähemalt ühe kestliku arengu eesmärgi nr 5 alaeesmärgi kohta[1a]; rõhutab seetõttu vajadust tugevdada riiklikke statistikaameteid ja parandada nende üleilmset koordineerimist ja koostööd ning tagada teadlik poliitikakujundamine ja kõrvaldada soolipõhiste andmete allesjäänud lüngad;

[1a] ***Equal Measures 2030, „Findings from the 2024 SDG Gender Index – A gender equal future in crisis?“,***

https://equalmeasures2030.org/wp-content/uploads/2024/09/EM2030_2024_SDG_Gender_Index_EN_digital.pdf.

Muudatusettepanek 24

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 2 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	2b. rõhutab, kui olulised on andmed kestliku arengu eesmärkide jälgimise võimaldamiseks, toonitades, et hoolimata andmete kiiduväärt suurenemisest ning nende avatusest, kättesaadavusest ja tõhusast kasutamisest esineb ikka püsivaid kriitilisi lünki; rõhutab seetõttu riiklike statistikaametite olulist rolli ja vajadust tugevdada partnerlusi, mis on kaasavamate andmete, näiteks sooliselt segregeeritud andmete saavutamise võti;

Muudatusettepanek 25

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 3

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. rõhutab, et kiiremas korras tuleb tagada rahvusvaheline koostöö ***ja*** võtta otsustavaid ümberkujundavaid meetmeid, et aidata ühiskond ja majandus kestliku arengu eesmärkide saavutamisel kindlalt järje peale ja tegeleda planeedi kolmikkriisi probleemiga;	3. rõhutab, et kiiremas korras tuleb tagada rahvusvaheline koostöö***,*** võtta otsustavaid ümberkujundavaid meetmeid ***ja suurendada ülemaailmseid arenguabi kulutusi***, et aidata ühiskond ja majandus kestliku arengu eesmärkide saavutamisel kindlalt järje peale ja tegeleda planeedi kolmikkriisi probleemiga***, milleks on kliimamuutused, reostus ja elurikkuse vähenemine***;

Muudatusettepanek 26

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 4

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
4. rõhutab, et ELi juhtpositsioon kestliku arengu eesmärkide ülemaailmses rakendamises on endiselt väga oluline, eriti arvestades arvukaid geopoliitilisi probleeme ja jätkuvaid kriise;	4. rõhutab, et ELi juhtpositsioon kestliku arengu eesmärkide ülemaailmses rakendamises on endiselt väga oluline, eriti arvestades arvukaid geopoliitilisi probleeme ja jätkuvaid kriise***, sealhulgas kasvavat vastuseisu kestliku arengu eesmärkidele ning tagasilööke soolise võrdõiguslikkuse vallas ja rahvusvahelisele inimõiguste raamistikule, mille eesmärk on kaitsta haavatavas või tõrjutud olukorras olevaid rühmi kogu maailmas, sealhulgas naisi, tütarlapsi ja LGBTIQ+-inimesi***;

Muudatusettepanek 27

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 4 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	4a. tunnustab Euroopa Liidu jätkuvaid pingutusi ja märkimisväärseid edusamme eelkõige kestliku arengu eesmärgi nr 8 edendamisel, tunnistades samal ajal vajadust veelgi parandada kestliku arengu eesmärgi nr 5 saavutamist;

Muudatusettepanek 28

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 4 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	4b. rõhutab, et EL peaks seadma prioriteediks poliitika, mis toetab naisi, tütarlapsi ja perekondi, tagades, et nende majanduslikku ja sotsiaalset heaolu peetakse keskseks teguriks selliste kestliku arengu eesmärkide saavutamisel, nagu vaesuse vähendamine, kvaliteetne haridus ja sooline võrdõiguslikkus;

Muudatusettepanek 29

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 5

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
5. peab kahetsusväärseks, et enamiku kestliku arengu eesmärgi nr 3 alaeesmärkide puhul on tehtud minimaalseid või mõõdukaid edusamme ning mitmes olulises valdkonnas on tempo alates 2015. aastast aeglustunud; märgib murega, et vähem kui 10 % kestliku arengu eesmärgi nr 3 alaeesmärkide saavutamine kulgeb kavakohaselt ja 2030. aastaks suudetakse tõenäoliselt saavutada vähem kui kolmandik alaeesmärkidest;	5. peab kahetsusväärseks, et enamiku kestliku arengu eesmärgi nr 3 alaeesmärkide puhul on tehtud minimaalseid või mõõdukaid edusamme ning mitmes olulises valdkonnas on tempo alates 2015. aastast aeglustunud; märgib murega, et vähem kui 10 % kestliku arengu eesmärgi nr 3 alaeesmärkide saavutamine kulgeb kavakohaselt ja 2030. aastaks suudetakse tõenäoliselt saavutada vähem kui kolmandik alaeesmärkidest; ***tuletab meelde, et ELis valitseb suur sooline ebavõrdsus ning et alates 2010. aastast on selle ebavõrdsuse vähendamisel tehtud väga piiratud edusamme;***

Muudatusettepanek 30

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 5 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	5a. väljendab muret naiste suguelundite moonutamise jätkuva tava pärast ja avaldab kaastunnet ohvritele; rõhutab, et 2024. aasta märtsis teatas UNICEF ohvrite arvuks üle 230 miljoni, mis tähendab 15 % suurenemist (ligikaudu 30 miljonit rohkem) võrreldes 2016. aastaga, hoolimata mõnes riigis täheldatud langusest;

Muudatusettepanek 31

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 5 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	5b. tunnistab, et hiljutised USAIDi

	rahastamiskärped takistavad veelgi kestliku arengu eesmärgi nr 3 saavutamist, mõjutades eelkõige naiste ja tütarlaste juurdepääsu reproduktiiv- ja emade tervishoiu teenustele;

Muudatusettepanek 32

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
6. rõhutab, et arvukad ***ja*** omavahel seotud kriisid, nõrk tervishoiutaristu, majanduslik ebastabiilsus, vaesus**,** püsiv ebavõrdsus, eelkõige haavatavate elanikkonnarühmade ja piirkondade seas, ning üha piiratumad ressursid ähvardavad edusamme kestliku arengu eesmärgi 3 alaeesmärkide saavutamisel veelgi aeglustada;	6. rõhutab, et arvukad**,** omavahel seotud ***ja kasvavad*** kriisid, ***nagu*** nõrk tervishoiutaristu, majanduslik ebastabiilsus, ***kasvavad geopoliitilised pinged,*** vaesus ***ja*** püsiv ebavõrdsus, ***sealhulgas sooline ebavõrdsus,*** eelkõige haavatavate elanikkonnarühmade ja piirkondade seas, ning üha piiratumad ressursid ***ja sootundlike meditsiiniuuringute puudumine*** ähvardavad edusamme kestliku arengu eesmärgi ***nr*** 3 alaeesmärkide saavutamisel veelgi aeglustada;

Muudatusettepanek 33

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	6a. võtab murega teadmiseks USA lahkumise Maailma Terviseorganisatsioonist (WHO) ja USA ametliku arenguabi täieliku külmutamise; rõhutab, et arvestades USAIDi etendatud rolli ülemaailmse tervishoiu tugevdamisel, on sellel tohutu mõju inimeste elule ja tervishoiuteenuste kättesaadavusele kogu maailmas, sealhulgas miljonite naiste ja tütarlaste jaoks; rõhutab lisaks, et nn üldise vaikimisseaduse taaskehtestamine mõjutab eriti seksuaal- ja reproduktiivtervist ning seonduvaid õigusi; kutsub komisjoni ja liikmesriike

	üles tegelema USA-st jäänud lünkadega, sealhulgas suurendades ELi panust seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õigustega seotud peamistesse algatustesse, nagu ÜRO Rahvastikufondi tarnepartnerlus ja Euroopa tiimi algatus, mis käsitleb seksuaal- ja reproduktiivtervist ning seonduvaid õigusi Sahara-taguses Aafrikas;

Muudatusettepanek 34

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	6b. peab kahetsusväärseks arenguabi ülemaailmset vähendamist, mis mõjutab peamiselt tervishoiuteenuste kättesaadavust kõige vaesemates piirkondades ja kõige tõrjutumate inimeste, nagu naiste ja tütarlaste jaoks; on seisukohal, et habraste tervishoiusüsteemide kokkuvarisemine tekitab võimaliku terviseriski kogu maailma elanikkonnale; nõuab otsustavaid meetmeid kõigis liikmesriikides ja osana ELi välispoliitikast, et teha märkimisväärseid edusamme 2030. aasta eesmärgi suunas, milleks on emade suremuse vähendamine ja üldise juurdepääsu tagamine seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu teenustele, sealhulgas pereplaneerimisele, ohutule ja seaduslikule abordile ning emade tervishoiule, ning üldise tervisekindlustuse saavutamine, sealhulgas ohutute, mõjusate, kvaliteetsete ja taskukohaste põhiravimite kättesaadavus kõigi jaoks; nõuab, et EL tagaks esmajärjekorras juurdepääsu ohututele ja mõjusatele rasestumisvastastele vahenditele inimese enda valikul ning ohututele ja seaduslikele aborditeenustele kõigis liikmesriikides;

Muudatusettepanek 35

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6 d (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	6d. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid seaksid prioriteediks juurdepääsu tagamise kohustuslikule tõenduspõhisele eakohasele terviklikule seksuaal- ja suhteharidusele poiste ja tütarlaste jaoks ning teabele pereplaneerimise kohta, võttes arvesse, et hinnanguliselt 164 miljoni naise vajadusi selles valdkonnas ei ole siiani täidetud[1a], aidates samal ajal nendele jõupingutustele kaasa ka välispoliitika kaudu;
	[1a] ***ÜRO majandus- ja sotsiaalosakond, „World Family Planning 2022“, https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/files/documents/2023/Feb/undesa_pd_2022_world-family-planning.pdf.***

Muudatusettepanek 36

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6 e (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	6e. nõuab, et EL täidaks vaimse tervise strateegias sisalduvad kavad ja rakendaks otsustavamaid meetmeid, et tagada head vaimse tervise tingimused kõigile, võttes eelkõige arvesse soolist perspektiivi ning seda, kuidas naisi ja LGBTIQ+-inimesi mõjutab nende vaimne tervis tõsisemalt;

Muudatusettepanek 37

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6 f (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	6f. tuletab meelde, et seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste täielik teostamine ning naiste ja tütarlaste kehalise autonoomia säilitamine on soolise võrdõiguslikkuse saavutamiseks otsustava tähtsusega; rõhutab, et seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused on üldise tervisekindlustuse lahutamatu osa ning on otsustava tähtsusega kestliku arengu eesmärgi nr 3, eelkõige alaeesmärgi 3.7 saavutamiseks; kutsub komisjoni üles tagama, et seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused lisatakse ELi algatustesse ja programmidesse üldise tervisekindlustuse valdkonnas;

Muudatusettepanek 38

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6 g (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	6g ***hoiatab, et kestliku arengu eesmärkide nr 3 ja 5 alaeesmärke ei saavutata, kui ELis ja kogu maailmas ei ole tagatud üldine juurdepääs seksuaal- ja reproduktiivtervisele ning reproduktiivõigustele; tuletab meelde, et juurdepääs esmatähtsatele tervishoiuteenustele ja vajalikele ravimitele, ohututele ja mõjusatele rasestumisvastastele vahenditele inimese omal valikul ning seaduslikele aborditeenustele on üks seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu põhiaspekte;***

Muudatusettepanek 39

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6 h (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	6h. tuletab meelde, et soovimatutel

rasedustel võivad olla märkimisväärsed füüsilised, emotsionaalsed ja rahalised tagajärjed üksikisikutele ja perekondadele ning teismeliste raseduse korral võivad need põhjustada eriti suurt kahju alaealistele; rõhutab, et seaduslik aborditeenus on elupäästev hooldus raseduse katkemise ja muu eluohtliku vältimatu sünnitusabi korral ning et seaduslik ja mõjus juurdepääs ohutule abordile võib aidata lahendada suuri tüsistusi ja vältida suure riskiga rasedusi, mis võivad põhjustada emade ja imikute suremust;

Muudatusettepanek 40

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6 i (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	6i. rõhutab lisaks, et abordiravimid pakuvad ohutut ja vähem invasiivset alternatiivi kirurgilistele abortidele ning muudavad abordi ja raseduse katkemise järgse hoolduse kättesaadavamaks isikutele, kes elavad piirkondades, kus kirurgiline abort on geograafiliste või muude takistuste tõttu raskesti kättesaadav, ning et õigeaegne juurdepääs ohututele abordiravimitele võib samuti võimaldada patsientidel abordi ja raseduse katkemise järgse hoolduse täielikult või osaliselt ise läbi viia, vältides viivitusi ravis, mis võivad põhjustada täiendavaid terviseriske;

Muudatusettepanek 41

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6 j (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	6j. nõuab, et EL võtaks kiiresti vastu esmatähtsate ravimite õigusakti*[1a] *ja kindlustaks, et sellega tagatakse kogu

ELis igal ajal WHO põhiravimite loetellu kantud põhiliste seksuaal- ja reproduktiivtervise ravimite kättesaadavus ja olemasolu; kutsub Euroopa Ravimiametit üles ajakohastama ELi esmatähtsate ravimite loetelu, et lisada täielik loetelu WHO põhiravimite loetellu kantud põhilistest seksuaal- ja reproduktiivtervise ravimitest, nagu rasestumisvastased vahendid ja abordiravimid; nõuab, et EL tagaks, et põhilised seksuaal- ja reproduktiivtervise ravimid lisatakse süstemaatiliselt ELi mittekuuluvatele riikidele antava humanitaarabi hulka;

[1a] ***COM(2025)0102.***

Muudatusettepanek 42

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 7

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
7. nõuab tõhusamaid koordineeritud meetmeid ja märkimisväärseid investeeringuid, et saavutada üldine tervisekindlustuskaitse, tõhustada tervishoiusüsteeme, tagada võrdne juurdepääs ravimitele ja vaktsiinidele, edendada haiguste ennetamist ja ravi, võidelda kahjulike keskkonnateguritega ning tegeleda ebavõrdsuse probleemiga kvaliteetsetele ravi- ja tervishoiuteenustele juurdepääsul, mis annab eelkõige tunda haavatavate elanikkonnarühmade ja piirkondade puhul;	7. nõuab tõhusamaid koordineeritud meetmeid ja märkimisväärseid investeeringuid, et saavutada üldine tervisekindlustuskaitse, tõhustada tervishoiusüsteeme, tagada võrdne juurdepääs ravimitele ja vaktsiinidele, edendada haiguste ennetamist ja ravi, võidelda kahjulike keskkonnateguritega ning tegeleda ebavõrdsuse probleemiga kvaliteetsetele ravi- ja tervishoiuteenustele juurdepääsul, mis annab eelkõige tunda ***haavatavas olukorras olevate inimeste,*** haavatavate elanikkonnarühmade ja piirkondade***, sealhulgas vähemuste, naiste ja tütarlaste ning puuetega inimeste*** puhul; ***rõhutab, kui oluline on tagada kõigile kättesaadavad tervishoiuteenused põhiõigusena; rõhutab vajadust toetada hädaolukordades olevate tütarlaste, rändajatest, riigisisestest põgenikest ja pagulastest tütarlaste ning humanitaarkriisides ja konfliktiolukordades olevate tütarlaste***

juurdepääsu tervishoiule ja haridusele;

Muudatusettepanek 43

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 7 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	7a. nõuab tõhusamaid koordineeritud meetmeid ja märkimisväärseid investeeringuid, et saavutada üldine tervisekindlustus, tõhustada tervishoiusüsteeme, tagada võrdne juurdepääs ravimitele ja vaktsiinidele, edendada haiguste ennetamist ja ravi, võidelda kahjulike keskkonnateguritega, tegeleda vaimse tervise probleemidega ning vähendada erinevusi kvaliteetsele hooldusele ja teenustele juurdepääsul, eelkõige haavatavate elanikkonnarühmade ja piirkondade puhul;

Muudatusettepanek 44

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 8

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
8. ***nõuab, et Euroopa inimõiguste konventsiooni ja ELi põhiõiguste hartasse lisataks üldine õigus tervislikule keskkonnale ning kehtestataks õiguslikult siduv raamistik;***	8. ***on seisukohal, et tervislik keskkond on tervise parandamisel otsustava tähtsusega tegur;***

Muudatusettepanek 45

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 8 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	8a. peab kahetsusväärseks, et mitte ükski riik ei ole 2030. aastaks soolise võrdõiguslikkuse saavutamisel ajakavas

ning et peaaegu 40 % puhul riikidest on soolise võrdõiguslikkuse alane olukord ajavahemikul 2019–2022 stagneerunud või isegi halvenenud; märgib, et see tagasilöök langeb kokku konservatiivsete, tagurlike ja misogüünsete suundumuste esilekerkimisega naiste õiguste vastu kogu maailmas; hoiatab, et kui praegused suundumused soolise võrdõiguslikkuse alase tagasilanguse ja stagneerumise suunas kiirenevad, võib ülemaailmne sooline ebavõrdsus olla 2030. aastal suurem kui 2015. aastal, kui kestliku arengu eesmärkides kokku lepiti*[1a];**

[1a] ***Equal Measures 2030, „Findings from the 2024 SDG Gender Index – A gender equal future in crisis?“, https://equalmeasures2030.org/wp-content/uploads/2024/09/EM2030_2024_SDG_Gender_Index_EN_digital.pdf.***

Muudatusettepanek 46

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 8 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	***8b. rõhutab kestliku arengu eesmärgi nr 5 valdkonnaülest olemust ja selle tähtsust kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimisel; rõhutab, et soolise võrdõiguslikkuse saavutamine täiendab otseselt kõiki teisi kestliku arengu eesmärke ning neid eesmärke ei ole võimalik saavutada ilma naiste ja tütarlaste õigusi ja soolist võrdõiguslikkust edendamata;**

Muudatusettepanek 47

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 9

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*

9. nõuab kiirendatud ja sihipäraseid meetmeid, et teha lõpp igasugusele naiste, tütarlaste ja LGBTIQ+-inimeste vastu suunatud vägivallale ja ahistamisele, sealhulgas seksuaalsele ja soolisele vägivallale, ning kahjulikele tavadele, nagu lapsega sõlmitud ***abielud ja*** naiste suguelundite moonutamine;	9. ***kordab, et soolise vägivallata ühiskond on soolise võrdõiguslikkuse saavutamise vältimatu eeltingimus;*** nõuab kiirendatud ja sihipäraseid meetmeid, et teha lõpp igasugusele naiste, tütarlaste ja LGBTIQ+-inimeste vastu suunatud vägivallale ja ahistamisele, sealhulgas seksuaalsele ja soolisele vägivallale, ning kahjulikele tavadele, nagu lapsega sõlmitud ***ja sundabielud, milleks igal aastal on sunnitud 12 miljonit tüdrukut,*** [1a]naiste suguelundite moonutamine ***ja soopõhised abordid, ning nõuab, et võideldaks soolise vägivalla sõjarelvana kasutamise vastu; on seisukohal, et kodanikuaktiivsus ja kohalikud rohujuuretasandi naisorganisatsioonid on selle eesmärgi saavutamiseks hädavajalikud; väljendab muret selle pärast, et ülemaailmselt antakse inimõiguste kaitsjaid üha rohkem kohtu alla, eriti siis, kui on tegemist naiste ja vähemuste õiguste kaitsjatega; väljendab muret emade suure suremuse pärast väikese ja väiksema keskmise sissetulekuga riikides***;
	[1a] ***UNICEF, „Fast Facts: 10 facts illustrating why we must #EndChildMarriage“, 10. veebruar 2019, https://www.unicef.org/press-releases/fast-facts-10-facts-illustrating-why-we-must-endchildmarriage.***

Muudatusettepanek 48

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 9 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	9a. rõhutab, et vägistamine on endiselt üks levinumaid inimõiguste rikkumisi, ning nõuab tungivalt, et kehtestataks vägistamise ühine määratlus, mis põhineb nõusoleku puudumisel;

Muudatusettepanek 49

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 9 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	9b. peab kahetsusväärseks ülemaailmset vastuseisu naiste õigustele ja mõistab hukka kõik, kes tegutsevad selle nimel, et soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas ülemaailmselt saavutatut õõnestada; kutsub ELi ja selle liikmesriike üles tõhustama võitlust soolise võrdõiguslikkuse eest nüüd, mil USA lõpetab inimõiguste eest seisvate organisatsioonide rahastamise;

Muudatusettepanek 50

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 9 c (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	9c. nõuab otsustavamaid meetmeid, et võidelda internetis leviva soovastase vaenukõne ja poliitilistel ametikohtadel töötavatele naistele tehtavate ähvardustega, mille tulemusena asub nendele ametikohtadele tööle vähem naisi ja sageli sunnitakse neid ametist lahkuma;

Muudatusettepanek 51

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 10

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
10. nõuab, et ***jätkataks naiste mõjuvõimu suurendamisele*** ja soolise vägivalla kõigi vormide vastu võitlemisele keskenduvate programmide rahastamist; kutsub komisjoni üles tagama, et 85 % ***kõigi uute välistegevuse meetmete puhul*** võetakse soolist võrdõiguslikkust arvesse olulise või peamise eesmärgina ning et 20 % igale riigile antavast ametlikust	10. nõuab, et ***suurendataks soolise võrdõiguslikkuse edendamisele*** ja soolise vägivalla kõigi vormide vastu võitlemisele keskenduvate programmide rahastamist; kutsub komisjoni üles tagama, et ***kõigisse ELi rahastatavatesse meetmetesse integreeritakse sooline mõõde, et*** 85 % ***ametlikust arenguabist eraldatakse projektidele, kus*** võetakse soolist

arenguabist eraldatakse programmidele, mille üks peamisi eesmärke on sooline võrdõiguslikkus;	võrdõiguslikkust arvesse olulise või peamise eesmärgina ning et 20 % igale riigile antavast ametlikust arenguabist eraldatakse programmidele, mille üks peamisi eesmärke on sooline võrdõiguslikkus; ***kutsub komisjoni üles lisama need kaks eesmärki järgmisse mitmeaastasse finantsraamistikku ning tagama, et soolõime ja sooteadlik eelarvestamine lisatakse kõigisse ELi poliitikavaldkondadesse, programmidesse ja eelarvetesse;***

Muudatusettepanek 52

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 10 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	10a. on mures selle pärast, et eesmärk nr 5 on üks kõige vähem rahastatud kestliku arengu eesmärke; mõistab hukka naiste õiguste kaitse rahastamise üha väheneva prioriseerimise ning asjaolu, et feministlikud rohujuuretasandi liikumised ja naiste õiguste organisatsioonid on endiselt süsteemselt alarahastatud, saades alla 1 % ülemaailmsest ametlikust arenguabist[1a]; kutsub komisjoni üles tagama korrapärase, piisava ja kestliku rahastamise Euroopa programmidele ja organisatsioonidele, mis tegelevad soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õigustega;

[1a] ***ODI poliitikaülevaade „Where next for feminist foreign policy on funding feminist movements?“, https://media.odi.org/documents/ODI-ET-FundingMovements-PB-EN-May24-Final.pdf.***

Muudatusettepanek 53

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 10 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	10b. väljendab sügavat muret praegu Afganistanis toimuva soolise apartheidi pärast; märgib, et juba 2,2 miljonit Afganistani tüdrukut on hariduse saamise võimalusest ilma jäetud, kusjuures prognoositavalt suureneb see arv 4 miljonini; kutsub ülemaailmset kogukonda üles Afganistanis toimuvat soolist apartheidi teravalt hukka mõistma ning võtma kõik vajalikud meetmed soolise apartheidi lõpetamiseks ja süüdlaste kohtu alla andmiseks;

Muudatusettepanek 54

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 10 c (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	10c. peab kahetsusväärseks, et alates soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava kasutuselevõtmisest on sooline võrdõiguslikkus peamine eesmärk ainult 3,8 % puhul kõigist sooteadlikest/soopõhistest meetmetest, jäädes allapoole naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ määruses sätestatud 5 % eesmärki[1a]; kutsub liikmesriike ja Euroopa Komisjoni üles märgatavalt suurendama selliste ELi meetmete arvu, mille peamine eesmärk on edendada soolist võrdõiguslikkust, ning saavutama 5 % eesmärgi; kutsub ELi üles suurendama mitmepoolsete fondide rahastamist, mis toetavad soolist võrdõiguslikkust, näiteks ÜRO Soolise Võrdõiguslikkuse ja Naiste Õiguste Edendamise Agentuur (UN Women), ning seksuaal- ja reproduktiivõigusi, nagu ÜRO Rahvastikufond (UNFPA), samuti AIDSi, tuberkuloosi ja malaaria vastu võitlemise ülemaailmse fondi rahastamist;

[1a] ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu***

	9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

Muudatusettepanek 55

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
11. nõuab suuremaid jõupingutusi, et kaotada sooline ***palgalõhe***, ***sealhulgas hoolekandesektoris***, ning ***tagada võrdne osalus*** ja ***juurdepääs juhtivatele ametikohtadele*** avalikus ja erasektoris;	11. nõuab suuremaid jõupingutusi, et kaotada sooline ***tööhõivelõhe ning sooline palga- ja pensionilõhe ja suurendada investeeringuid avalikesse teenustesse ja sotsiaalsesse taristusse, ning nõuab, et võetaks kohustus liikuda hooldusühiskonna suunas; nõuab töö õiglasemat hindamist ja tasustamist sektorites***, ***kus domineerivad naised***, ***tasustamise läbipaistvust, sotsiaalkaitsereforme*** ning ***seksuaalsest ahistamisest ja soolisest vägivallast vabade kvaliteetsete töökohtade edendamist; nõuab pingutusi võrdse osalemise*** ja ***juhtimise võimaluste tagamiseks*** avalikus ja ***erasektoris, edendades sooliselt tasakaalustatud esindatust vastutavatel ametikohtadel ja otsuste tegemisel ning võideldes seksismi vastu nii avalikus kui ka*** erasektoris;

Muudatusettepanek 56

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11a. rõhutab vajadust edendada naiste ja tüdrukute võrdset juurdepääsu haridusele ja finantskirjaoskusele, eelkõige nende jaoks, kes kuuluvad tõrjutud rühmadesse ja keda mõjutab diskrimineerimine; rõhutab, et selle poliitika eesmärk peab olema edendada võrdseid võimalusi ning suurendada naiste ja tüdrukute võimalusi saada stabiilne, hästi tasustatud ja rahuldustpakkuv töökoht, mis tagab nende rahalise sõltumatuse; nõuab, et naistele ja tüdrukutele antaks parem juurdepääs digitaalsetele vahenditele ja koolitusele ning stimuleeritaks naistele ja tüdrukutele mõeldud programme ja rahastamist teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) ning ettevõtlusõpingute ja -tegevuse valdkonnas;

Muudatusettepanek 57

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11b. rõhutab Euroopa Komisjoni naiste õiguste tegevuskava tähtsust ELi pühendumuse kinnitamisel soolisele võrdõiguslikkusele ja uue soolise võrdõiguslikkuse strateegia kujundamisel, mis avaldatakse 2026. aastal; nõuab liikmesriikide suuremat kaasamist ning terviklikku lähenemisviisi seksuaal- ja reproduktiivteenuste, läbipõimunud diskrimineerimise ja haavatavas olukorras naiste kaitse valdkonnas;

Muudatusettepanek 58

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 c (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11c. nõuab, et Euroopa inimõiguste konventsiooni lisataks universaalne õigus ohutule ja seaduslikule abordile ning kehtestataks õiguslikult siduv raamistik;

Muudatusettepanek 59

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 d (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11d. kordab, et seksuaal- ja reproduktiivtervis ja -õigused on põhilised inimõigused ning nende teostamine on inimväärikuse põhiaspekt ja soolise võrdõiguslikkuse saavutamise eeltingimus; tuletab meelde ELi kindlat tahet edendada, kaitsta ja järgida iga inimese õigust omada täielikku kontrolli ning otsustada vabalt ja vastutustundlikult oma seksuaalsuse ning seksuaal- ja reproduktiivõigustega seotud küsimuste üle ilma diskrimineerimise, sunni ja vägivallata;

Muudatusettepanek 60

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 e (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11e. rõhutab, kui oluline on juurdepääs usaldusväärsetele andmetele, mis põhinevad kindlal statistilisel alusel, ning kodanike kaasamine kui vahend, mis tagab, et kedagi ei jäeta kõrvale; on seisukohal, et see on äärmiselt oluline riikide ja piirkondade erinevuste kindlakstegemiseks, poliitika kujundamiseks ja ülemaailmsete soolise võrdõiguslikkuse algatuste edusammude hindamiseks;

Muudatusettepanek 61

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 f (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11f. nõuab, et rohkem toetataks iga naise õigust oma töö- ja eraelu tasakaalustada, edendades ühist vastutust ning era-, pere- ja tööelu ühitamist hõlbustavaid töötingimusi;

Muudatusettepanek 62

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 g (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11g. on mures jätkuva tagasilöögi pärast seksuaal- ja reproduktiivtervise ja -õiguste valdkonnas ning rünnakute pärast nende õiguste kaitsjate vastu Euroopas ja kogu maailmas; nõuab, et Euroopa teeks jõulisi pingutusi, et kaitsta meie põhiväärtusi, nagu võrdne õigus kehalisele autonoomiale, ning rakendaks tugevamat poliitikat, et tagada kõigile naistele ja tüdrukutele üldine juurdepääs seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele, sealhulgas teabele pereplaneerimise, taskukohaste rasestumisvastaste vahendite, tasuta, ohutu ja seadusliku abordi ning emade tervishoiu kohta;

Muudatusettepanek 63

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 h (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11h. nõuab tugevamat poliitikat ja meetmeid, et edendada juurdepääsu maale, laenudele, ettevõtlusele ja haridusele ning tööhõivele ja tervishoiule,

eelkõige haavatavas olukorras naistele ja tüdrukutele, puuetega naistele, rasedatele ning maa- ja saarepiirkondades ja äärepoolseimates piirkondades elavatele naistele;

Muudatusettepanek 64

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 i (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11i. palub liikmesriikidel tagada kohustusliku tõenduspõhise tervikliku seksuaalhariduse andmine alg- ja keskkoolides, et võidelda soolise vägivalla ja soostereotüüpide vastu; rõhutab, et tüdrukute haridusse investeerimine toob tulevastele põlvkondadele suurt kasu, aidates otseselt kaasa nende põhiõiguste kasutamisele ja kaitsele mis tahes vägivalla eest, aga ka kogu ühiskonna paremale heaolule; kutsub sellega seoses Euroopa Komisjoni üles esitama WHO standarditel põhinevaid ELi suuniseid tervikliku ja tõenduspõhise seksuaalhariduse kohta ning edendama liikmesriikide vahel selles valdkonnas heade tavade jagamist;

Muudatusettepanek 65

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 j (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11j. nõuab tungivalt, et komisjon lõpetaks selliste liidus ja väljaspool seda tegutsevate liikumiste rahastamise, mis aitavad mis tahes vormis kaasa naiste rõhumisele, kaasa arvatud põhiõiguste, sealhulgas naiste õiguste ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ja -õiguste vastased kampaaniad;

Muudatusettepanek 66

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 k (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11k. peab kahetsusväärseks taandarengut LGBTIQ+ õiguste valdkonnas ja transfoobiat, mis ohustab soolist võrdõiguslikkust; mõistab hukka asjaolu, et 2021.–2022. aastal teatasid ainuüksi kolm LGBTIQ+-vastast organisatsiooni 1 miljardi USA dollari suurusest sissetulekust, samal ajal kui 8000 toetusesaajat, kes võitlevad LGBTIQ+ õiguste eest maailma eri paigus, said toetust kogusummas 905 miljonit dollarit[1a]; hoiatab, et soolise võrdõiguslikkuse vastane rahastamine, mille eesmärk on võidelda viimaste aastakümnete edumeelsete saavutuste vastu naiste ja LGBTIQ±inimeste õiguste valdkonnas, on murettekitavalt suurenemas;
	[1a] ***ODI poliitikaülevaade „Where next for feminist foreign policy on funding feminist movements?“, https://media.odi.org/documents/ODI-ET-FundingMovements-PB-EN-May24-Final.pdf.***

Muudatusettepanek 67

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 l (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11l. kutsub ELi üles keelustama ümberpööramiskeskused liikmesriikides ja tegema kõik endast oleneva, et seda tegevust igal pool ära hoida;

Muudatusettepanek 68

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 11 m (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11m. nõuab, et EL kehtestaks konkreetse rahastamiseesmärgi, et toetada naiste õigusi ja LGBTIQ+ organisatsioone, feministlikke liikumisi ja inimõiguste kaitsjaid Euroopas ja kogu maailmas; rõhutab vajadust luua ELis inimõiguste kaitsjate kaitsemehhanism, pöörates erilist tähelepanu naistele, LGBTIQ±inimestele ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ja -õiguste kaitsjatele;

Muudatusettepanek 69

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 12 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	12a. märgib, et kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks tehtavates pingutustes tuleks esile tuua poliitikameetmed, mille abil edendatakse innovatsiooni, ettevõtlust ja keskkonnahoidlike töökohtade loomist, mis lõppkokkuvõttes aitavad kaasa kestliku arengu eesmärkide ja soolise võrdõiguslikkuse laiemale saavutamisele;

Muudatusettepanek 70

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 13

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
13. nõuab jõulisemat poliitikat ja otsustavaid meetmeid kaasava ja kestliku majandusarengu edendamiseks; nõuab tungivalt, et EL ja ülemaailmsed partnerid kasutaksid selliseid vahendeid nagu strateegia „Global Gateway“, et luua inimväärseid töökohti, millega vähendatakse sissetulekute ebavõrdsust ja	13. nõuab jõulisemat poliitikat ja otsustavaid meetmeid kaasava ja kestliku majandusarengu edendamiseks; nõuab tungivalt, et EL ja ülemaailmsed partnerid kasutaksid selliseid vahendeid nagu strateegia „Global Gateway“, et luua inimväärseid töökohti, millega vähendatakse sissetulekute ebavõrdsust ja

tagatakse, et kedagi ei jäeta kõrvale;	tagatakse, et kedagi ei jäeta kõrvale; ***nõuab, et tehtaks pingutusi nende inimeste ärakuulamiseks, kes on tõenäolisemalt mahajäämise ohus, ning prioriteediks seataks võitlus vaesuse ja ebakindlate töötingimuste vastu, pöörates erilist tähelepanu naistele, kes puutuvad kokku läbipõimunud diskrimineerimise vormidega;***

Muudatusettepanek 71

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 13 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	13a. rõhutab, et suurema osa tasustamata hooldustööst teevad endiselt naised ning sellel on negatiivsed tagajärjed soolisele tööhõivelõhele, majanduslikule sõltumatusele ja ühiskondlikule heaolule; nõuab, et EL töötaks välja konkreetsed meetmed, et hooldustööd tunnustada ning osutada selle toetamiseks piisavalt avalikke hoolekandeteenuseid;

Muudatusettepanek 72

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 14

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
14. tunneb muret, et majanduskasv on paljudes arenguriikides endiselt aeglane ja ebaühtlane ning seda takistavad sageli struktuursed nõrkused, majanduslik ebavõrdsus, poliitiline ebastabiilsus ***ja*** välised šokid;	14. tunneb muret, et majanduskasv on paljudes arenguriikides endiselt aeglane ja ebaühtlane ning seda takistavad sageli struktuursed nõrkused, majanduslik***,*** ***sotsiaalne ja sooline*** ebavõrdsus, poliitiline ebastabiilsus***,*** välised šokid ***ja välissekkumine***;

Muudatusettepanek 73

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 14 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	14a. väljendab muret selle pärast Euroopa Liidu tööturul suureneb endiselt sooline ebavõrdsus; tuletab meelde vajadust toetada ja tugevdada soolõimet ja sooteadlikku eelarvestamist ELi ühtekuuluvuspoliitikas, et vähendada soolist tööhõivelõhet;

Muudatusettepanek 74

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 15

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
15. soovitab suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid teadusuuringutesse, haridusse ja oskuste arendamisse;	15. soovitab suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid teadusuuringutesse, haridusse ja oskuste arendamisse; ***kutsub ELi üles edendama koolitust ja kvaliteetset tööhõivet õiglase ülemineku saavutamiseks, pöörates erilist tähelepanu süstemaatiliselt tõrjutud ja ebasoodsas olukorras rühmadele, sealhulgas naistele ja LGBTIQ+ kogukonnale;***

Muudatusettepanek 75

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 16

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
16. rõhutab, et majanduskasvu stimuleerimisele suunatud algatused ei tohi toimuda sotsiaalse õigluse, töötajate õiguste ega keskkonnakaitse arvelt;	16. rõhutab, et majanduskasvu stimuleerimisele suunatud algatused ei tohi toimuda sotsiaalse õigluse, ***soolise võrdõiguslikkuse,*** töötajate õiguste ega keskkonnakaitse arvelt***, eriti kuna naised ja vähemusrühmadesse kuuluvad inimesed kogevad majanduskasvust tingitud ebavõrdsust tõenäoliselt kõige esimesena***;

Muudatusettepanek 76

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 16 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	16a. rõhutab, et kogu maailmas on naiste ja noorte töötus endiselt ebaproportsionaalselt suur ning et noorte meestega võrreldes satuvad naised kaks korda tõenäolisemalt olukorda, kus nad ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel (NEET-noored); tunnistab, et soolise võrdõiguslikkuse edendamine hariduses, koolituses ja tööturul ning töö- ja eraelu tasakaalustamise poliitika võib suurendada heaolu ja majanduslikku konkurentsivõimet, vältides samal ajal vahendite ja talentide alakasutamist;

Muudatusettepanek 77

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 16 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	16b. tuletab meelde, kui oluline on luua ettevõtjatele stiimulid viia oma tegevus kooskõlla kestliku arengu eesmärkidega, tagades samal ajal, et turg jääb konkurentsivõimeliseks ja suudab edendada naiste ja tütarlaste jaoks kestlikku arengut toetavat innovatsiooni;

Muudatusettepanek 78

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 17 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	17a. rõhutab keskkonnaseisundi halvenemise, eelkõige plastireostuse ebaproportsionaalset mõju naistele ja tütarlastele; nõuab suuremaid vahendeid teadusuuringuteks, milles käsitletakse (mikro)plastireostuse mõju naiste hormonaalsele süsteemile ja võimalikku

mõju viljakusele;

Muudatusettepanek 79

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 19

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
19. on veendunud, et kiiremas korras on vaja siduvaid ülemaailmseid meetmeid, et kõrvaldada puudused, kiiremini tegutseda ja tagada ookeanide pikaajaline kestlikkus, sealhulgas säästvate kalapüügitavade, ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastase võitluse, merekaitsealaste jõupingutuste ***tõhustamise ja*** plastireostust käsitleva ülemaailmse lepingu ***vastuvõtmise abil***;	19. on veendunud, et kiiremas korras on vaja siduvaid ülemaailmseid meetmeid, et kõrvaldada puudused, kiiremini tegutseda ja tagada ookeanide pikaajaline kestlikkus, sealhulgas säästvate kalapüügitavade, ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastase võitluse ***abil***, merekaitsealaste jõupingutuste ***tõhustamisega merekaitsealade mõjusa kaitsmise teel,*** plastireostust käsitleva ülemaailmse lepingu ***vastuvõtmisega, kaitstes väikesemahulise kalapüügiga tegelevate kalurite õigusi ja ligipääsu kalavarudele ja turgudele ning hoolitsedes selle eest, et väikesemahulise kalapüügiga tegelevad naised ja mehed osaleksid võrdselt ja tulemuslikult neid puudutavate otsuste tegemises***;

Muudatusettepanek 80

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 19 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	19a. rõhutab konkreetsemalt vajadust tunnustada naiste tööd ja panust väikesemahulise kalapüügi väärtusahelas ning parandada nende töötingimusi;

Muudatusettepanek 81

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 19 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*

	19b. rõhutab vajadust suurendada soolist võrdõiguslikkust ookeanide majandamisel, majandustegevuses (nt turism, meretransport ja kalandus) ja ookeaniteaduses[1a]***;***
	[1a] ***UNESCO, „Gender Equality for Ocean Sustainability“, https://www.unesco.org/en/articles/gender-equality-ocean-sustainability.***

Muudatusettepanek 82

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 20

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
20. kutsub ELi üles jätkama mitmepoolsuse toetamist ja võtma maailma tasandil juhtrolli, et edendada kestliku arengu eesmärkide ja kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamist; rõhutab, et kestliku arengu eesmärkidele taas vankumatu toetuse väljendamine saadab selge signaali partneritele kogu maailmas ja toetab ELi üleilmset tegevust;	20. kutsub ELi üles jätkama mitmepoolsuse toetamist ja võtma maailma tasandil juhtrolli, et edendada kestliku arengu eesmärkide ja kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamist; rõhutab, et kestliku arengu eesmärkidele taas vankumatu toetuse väljendamine saadab selge signaali partneritele kogu maailmas ja toetab ELi üleilmset tegevust; ***rõhutab, et suusõnalise kohustuse võtmisega peavad kaasnema ELi konkreetsed meetmed ning et liit peab tagama, et sooline võrdõiguslikkus on partnerriikidega kahe- ja mitmepoolsel tasandil peetava poliitilise dialoogi lahutamatu osa;***

Muudatusettepanek 83

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 21

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
21. kinnitab veel kord, et ametlik arenguabi on jätkuvalt oluline avaliku sektori rahastamise allikas; kutsub seetõttu kõiki ELi liikmesriike ja ülemaailmseid partnereid üles tagama, et eraldataks	21. kinnitab veel kord, et ***kestliku arengu eesmärgid saavutatakse ainult siis, kui neid rahastatakse piisaval ja kestlikul viisil, ning et*** ametlik arenguabi on jätkuvalt oluline avaliku sektori

piisavalt vahendeid, et täita kohustus kulutada ametlikule arenguabile 0,7 % kogurahvatulust;	rahastamise allikas; kutsub seetõttu kõiki ELi liikmesriike ja ülemaailmseid partnereid üles tagama, et eraldataks piisavalt vahendeid, et täita kohustus kulutada ametlikule arenguabile 0,7 % kogurahvatulust***, kuna praegu täidavad seda rahvusvahelist kohustust ainult neli 21st Euroopa Liidu liikmesriigist, kes on arenguabi komitee liikmed***;

Muudatusettepanek 84

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 22

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
22. rõhutab, kui tähtis roll on mitut sidusrühma hõlmavatel partnerlustel ning kohalike omavalitsuste, kodanikuühiskonna ja noorte esindajate kaasamisel;	22. rõhutab, kui tähtis roll on mitut sidusrühma hõlmavatel partnerlustel ning kohalike omavalitsuste, kodanikuühiskonna ja noorte esindajate kaasamisel; ***kordab, et kodanikuühiskonna organisatsioonid on elujõulise demokraatia peamised osalejad, ning rõhutab, et kestliku arengu eesmärke, eelkõige kestliku arengu eesmärki nr 5 ei ole võimalik saavutada ilma kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas naiste ja LGBTIQ+ rohujuuretasandi organisatsioonide partnerluseta; taunib sellega seoses üha sagenevaid põhjendamatuid rünnakuid kodanikuühiskonna organisatsioonide vastu ja kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahendamist nii Euroopas kui ka kogu maailmas; rõhutab seetõttu vajadust tagada kodanikuühiskonna organisatsioonide korrapärane, piisav ja kestlik rahastamine ning säilitada kodanikuühiskonna organisatsioonidega avatud, läbipaistev ja struktureeritud dialoog;***

Muudatusettepanek 85

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 23

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
23. nõuab arenguriikide võlakoormuse kergendamist ja võla restruktureerimist ning ülemaailmsete finantsasutuste, sealhulgas mitmepoolsete arengupankade reformimist, et nad oleksid kestliku arengu eesmärkide rakendamiseks valmis;	23. nõuab arenguriikide võlakoormuse kergendamist ja võla restruktureerimist ning ülemaailmsete finantsasutuste, sealhulgas mitmepoolsete arengupankade reformimist, et nad oleksid kestliku arengu eesmärkide rakendamiseks ***ning majandusliku, sotsiaalse ja soolise ebavõrdsuse vähendamiseks*** valmis; ***nõuab, et arengu rahastamise neljanda rahvusvahelise konverentsi lõppdokumenti lisataks tugevam sooline perspektiiv;***

Muudatusettepanek 86

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 26

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
26. kordab, et kestliku arengu eesmärgid on ainsad ülemaailmselt kokkulepitud ja terviklikud eesmärgid nii arenenud kui ka arenguriikide ees seisvate suurte probleemide lahendamiseks ning parim vahend nende algpõhjustega tegelemiseks;	26. kordab, et kestliku arengu eesmärgid on ainsad ülemaailmselt kokkulepitud ja terviklikud eesmärgid nii arenenud kui ka arenguriikide ees seisvate suurte probleemide lahendamiseks ning parim vahend nende algpõhjustega tegelemiseks; ***nõuab tungivalt, et Euroopa Komisjon ja liikmesriigid töötaksid kestliku arengu eesmärkide kui universaalse raamistiku täieliku rakendamise nimel nii ELis kui ka väljaspool seda;***

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT ARVAMUSE RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI

Raportöör kinnitab oma ainuvastutusel, et ei saanud mingit sisendmaterjali üksuselt või isikult, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt käesolevas lisas ära märkida.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	20.5.2025
Lõpphääletuse tulemus	+ : 17 - : 11 0 : 8
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Rosa Estaràs Ferragut, Viktória Ferenc, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Chiara Gemma, Gabriella Gerzsenyi, Arba Kokalari, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Maria Noichl, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Marko Vešligaj, Dainius Žalimas
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Loucas Fourlas, Kathleen Funchion, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Hanna Gedin, Katrin Langensiepen, Jagna Marczułajtis-Walczak, Beatrice Timgren, Jana Toom
Lõpphääletuse ajal kohal olnud parlamendiliikmed kodukorra art 216 lg 7 alusel	Georgios Aftias, Niels Geuking

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS
NÕUANDVAS KOMISJONIS

17	+
PPE	Kokalari Arba, Pietikäinen Sirpa
Renew	Devaux Valérie, García Hermida-Van Der Walle Raquel, Toom Jana, Zalimas Dainius
S&D	Fritzon Heléne, Gálvez Lina, Noichl Maria, Scheuring-Wielgus Joanna, Vesligaj Marko
The Left	Funchion Kathleen, Gedin Hanna, Montero Irene
Verts/ALE	Camara Mélissa, Langensiepen Katrin, Scuderi Benedetta

11	-
ECR	Gemma Chiara, Timgren Beatrice, Trochu Laurence
ESN	Boßdorf Irmhild
NI	Lassáková Judita
PfE	Androuët Mathilde, Borrás Pabón Mireia, Dieringer Elisabeth, Ferenc Viktória, Kruis Sebastian, de la Pisa Carrión Margarita

8	0
PPE	Aftias Georgios, Estaràs Ferragut Rosa, Fourlas Loucas, Gerzsenyi Gabriella, Geuking Niels, Marczulajtis-Walczak Jagna, Meleti Eleonora, Princi Giusi

Kasutatud tähised:
+ : poolt
- : vastu
0 : erapooletu